

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Krassóbet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
luntar. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
N-rii de Duminică 4 cor. pe tr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
străinătate și la d-nii colecționi-
stori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mar-
tărgului Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusele acasă: Pe un an 22
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Aștă abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 249.

Brașov, Luni-Marti 11 (24) Noembrie.

1908.

Modul de a combate al șovinistilor.

Abia s'a început în camera un-
gară dezbaterile bugetară, cu obici-
nutele ei discursuri de atâți și atâți
coți de lungi, și s'a și dat pe față cu
nouă putere lipsa de cunoștințe și de
informațiuni exacte a politicianilor
independenți. Primul vorbitor în șe-
dința de Mercuri a fost contele Teo-
dor Batthyany, care — fără indoială
în conștiința rolului ce-l joacă ca bi-
nevoitor amic și protector al nizuin-
telor ce le-a dat pe față la timpul
său avocatul Emil Babeș pentru cre-
area unui partid moderat între Ro-
mâni — a aflat de bine a-și îndrepta
grațios privirea și a vorbi iarăși o su-
medenie de lucruri, ce nu sunt la
loc și la obiect, asupra cestiunii și
problemei naționalităților și, în desfă-
șurarea părerilor sale confuze precum
și a datelor false, a face o excursiune
pană la Maghiarii și Ciangăii ce tră-
iesc în România și a-i folosi ca esem-
plu spre a combate — în vânt firește
— punctul de privire și de pornire
al politicii naționalităților și a con-
ducătorilor naționaliști de la noi.
Batthyany a afirmat și a susținut ab-
surdități și neadevăruri grosolane de-
spre condițiile în cari s'ar afla Ma-
ghiarii din România. Deputații Dr.
Alex. Vaida și Coriolan Brediceanu au
avut de furcă pentru a combate și
nimici argumentele contelui indepen-
dist, cu toate că nici vorbirile lor n'au
fost din cele mai scurte. Nu mai in-
cape indoială că ceea ce au susținut
deputații naționaliști a fost adevărul,
iar spusele lui Batthyany au fost niște
tendențioase pervertiri a evenimentelor
și a stării lucrurilor din trecut și
din prezent, o poveste caraghioasă
despre suferințe și asupriri ale Ma-
ghiarilor din România, cari acestora
nu le au trecut vre-odată nici măcar
prin vis, când au fost mai turmentați
de mâncare și beutură, de care nu
sufer lipsă în țara românească (a Tz-
răban). Are dreptate confratele de
dincolo care zice, că de câte-ori e
vorba să lovească în neamul romă-
nesc dela noi, politicianii maghiari
provoacă discuții asupra elementului
maghiar din România. Deosebirea este
insă în toate privințele, relativ la
număr, la istorie, la împrejurări, la
dreptul public, etc., ca cerul de pământ.
Aceasta au documentat-o și
amintiții deputați români. Dar ce să-i
faci, când e la mijloc tendențiositate
pană la reavoință și când se perver-
tește adevărul cu intențiune, numai ca
adversarii să aibă o armă cu efect înain-
tea așa zisei opinii publice maghiare.
Inzadar li-se spun Maghiarilor ade-
văruri ca cel, pe care li-l pune înain-
tea ochilor confratele nostru despre
care am vorbit mai sus, zicând: „Sta-
tul român nu urmează o politică de
romanizare cu orice preț a elemen-
telor străine neamului românesc. În
privința aceasta se poate susține
chiar contrarul, că tocmai străinii
caută să obțină pe toate căile în Ro-
mânia cetățenia. Este un lucru de

altfel indeosebi cunoscut, că ori-ce
străin se poate cultiva în spiritul na-
ționalității sale, încât se poate sus-
ține că aproape nu există țară mai
liberală decât România“.

Cu așa ceva nu se indelenicește
groful independist. Lui îi trebuie ar-
gumente despre o asuprire a Cian-
găilor din România, ce în realitate nu
există nici într'un chip, abstrăgând
dela numărul disparent al acestor
Ciangăi într'un stat omogen național.

Tema în sine e prea mult discu-
tată și nu oferă un interes mai de-
osebit. O interesantă ilustrație la ușu-
rința cu care ridică Batthyany acuza-
țiunile sale neintemeiate pe baza de
informațiuni false, ne dă un caz care
s'a întâmplat mai în același timp, pe
când a urmat discuția amintită în
dieta în coloanele ziarului diriguitor
al coaliției „Budapesti Hirlap“. Acest
ziar a scris în numărul său de Vi-
neri un articol umflat despre politica
exteroară română, se înțelege dând
pe față contrarul dela bunăvoința, cu
care un organ guvernamental de
frunte ar trebui să tracteze cestiunile
privitoare la un stat „aliat și amic“
ca România.

În acest articol se afirmă absurdități
ca aceea că România ar țânti
să ocupe și ea loc în comisiunea eu-
ropeană dunăreană, sau la cazul con-
trar ar preferi să înceteze această
comisiune; mai departe amestecă ces-
tiunea Porților de fier cu cestiunea
supravegherii peste Dunăre dela Ga-
lați la Sulina și vorbește iarăși multe
verzi și uscate, dar neexacte, despre
Macedonia, autonomia ei, înalta Poartă
și România.

Consulul superior român din Bu-
dapesta, d-l G. Derussi, a ținut să
rectifice și să desmintă afirmațiunile
absurde, pe cari și-a bazat „Bud. Hir-
lap“ articolul său. Și este emoționant
a ceti în coloanele acelui ziar ma-
ghiar explicările ce le dă consulul,
după cari România deja dela tracta-
tul din Berlin și prin acesta a devenit
membră în comisiunea europeană
dunăreană și că cu totul alta e situa-
ția Serbiei și a Bulgariei în cestiunea
Dunării. Apoi că deja la conferența
din Londra din 1883 Serbia a fost
respinsă, cu motive ce vorbesc în fa-
vorul României, în ce privește cere-
rea ei de a face și ea parte din co-
misiua dunăreană europeană.

Dar ce le pasă politicianilor ma-
ghiarilor din coaliție. Ajunge că publi-
cul lor în urma afățărilor neconținute
a ajuns într'o stare de patimă, care
nu-l iartă să cunoască adevărul nici
când i-se înfățișează cu date neîn-
doioase și care cu toate acestea a-
plaudează pe scriitorul articolului șo-
vinist, iar pentru oamenii adevărului
ca d-l Derussi n'are decât un surâs
de compătimire ori de jale, dacă
nu tocmai de dispreț. Așa se pre-
gătește la noi era moderatismului,
pentru care s'a arătat atât de incân-
tat odinioară groful Batthyany.

Conziliul comun de miniștrii în Viena
ce a fost conchemat pe ziua de Duminică,
22 Noembrie, avea să se ocupe cu ces-
tiunile balcanice apoi cu cestiunile eco-
nomice ce stau mai mult sau mai puțin
în legătură cu complicațiunile orientale.
Dintre acestea în primul rând a fost pus
la ordinea zilei boicotul mărfurilor austriace
în Turcia și măsurile ce sunt a se lua față
cu mișcarea aceasta păgubitoare interese-
lor economice austro-ungare. Mai departe
a fost în programul conferenței cestiunea:
ce să se întâmple cu tractatul comercial
sârbesc a cărui durată provizorie se în-
cheie cu sfârșitul anului curent.

Se crede că conziliul ministerial nu
va decide în favorul prelungirii tractatu-
lui cu Serbia, dar că va admite ca tracta-
tul să fie prezentat parlamentului dimpre-
ună cu o lege de imputernicire pentru re-
gularea raporturilor politice-comerciale cu
Serbia pe un an. Mai departe se crede
că conziliul comun de miniștrii va decide
să se reia negocierile cu România pentru
convenția comercială cu intenția de a se
încheia cât mai curând. Se crede că ba-
ron Aerenthal în audiența ce a avut-o la
prințul moștenitor român ar fi vorbit mai
ales de aceasta și se zice că șeful delega-
ției române, Porumbaru, ar fi exprimat
dorința față cu Aerenthal, ca să încheie
tractatul cât mai curând. La tractatul cu
România e vorba mai ales de cantitatea
care să se concedă României pentru im-
portul cărnii. De aceea se zice, că afa-
cea tractatului cu România va trebui să
fie discutată de-odată cu aceea a tracta-
tului sârbesc. În urma influinței agrarie-
nilor e vorba ca să se dea României mai
puține concesiuni în ce privește importul
cărni decât Serbiei. Dispozițiunile pentru
încheierea convenției cu România — se
zice — sunt cu toate acestea favorabile și
pe partea Austro-Ungariei așa că se spe-
rează că conferența va decide grabnica
reluare a negocierilor cu România.

Este astăzi — scrie „N. Fr. Presse“
— un interes politic de primul rang de a
citi ori ce ar putea să aducă cu sine o
răceală în raporturile monarhiei austro-
ungare cu România și adevărat un interes al
Austro-Ungariei nu mai puțin ca al Ro-
mâniei. Monarhia și din motive economice
nu putea dori reînnoirea războiului vamal
cu România — care în Transilvania a adus
industrii și comerțului pagube imense —
dar și din motive politice vrea să dove-
dească că față cu acele state, cari se poartă
cu ea corect și amicabile, e gata la con-
cesiune. Se speră deci că negocierile cu
România vor avea un rezultat favorabil
dacă dispozițiunile în București vor fi tot
așa de bune, de unde urmează că cele câte-
va meetinguri de protestare din România
n'au rămas fără de efect.

Din dieta ungară. În ședința de Sâmbă-
tă a dietei s'a continuat dezbaterile bu-
getară. Contra bugetului au vorbit de-
putații Supilo, Budiszavlyevici și Mezöffy.
În ședința de astăzi, Luni, se va prezenta
propunerea de a se ține pe zi două șe-
dințe. Deși unii dintre deputații indepen-
denți sunt contra acestei propuneri, pro-
punerea se va vota, de oarece președinte-
lui camerei Justh i-a succedat a convinge
pe independenți că ședințele paralele sunt
absolut necesare pentru a se putea vota
la timp bugetul. În caz contrar guvernul
ar fi nevoit a cere o nouă indemnitate
budgetară.

În ședința de Sâmbătă a dietei dep.
poporal Henz Karoly și-a motivat pe larg
interpelețiunea sa cu privire la abuzurile
scandaloase săvârșite de către societățile
pentru emigrări. Pe baza de cifre reci in-
terpelantul dovedește, că prin procederea
acestor societăți scopul legii pentru emi-
grări a fost făcut iluzoric. Societatea pen-
tru promovarea circulației străinilor mijlo-
cește transportarea emigranților la Fiume
și contrar legii, ia o proviziune horendă
de persoană. Așa de exemplu ia de o per-
soană, care a trecut de 12 ani, o taxă de

18 cor., iar pentru un copil până la etatea
de 12 ani 9 cor. Agenții, cari stau în ser-
viciul acestei societăți trag venite horende
anuale, cari se urcă la mai multe mii co-
roane. Din cauza aceasta agenții pentru
emigrări fac tot posibilul pentru a îndemna
la emigrare pe oameni. Căci numai astfel
se poate explica, că în anul 1907 au emi-
grat, după datele oficiale, peste două sute
de mii de oameni, dintre cari 43,000 au
luat drumul peste Fiume, iar 160,000 peste
porturi engleze și germane.

Un mare abuz se face și prin apuca-
tura detestabilă a agenților, cari spun oa-
menilor, că vapoarele din Fiume sunt deja
pline de emigranți și că prin urmare nu
le rămâne altceva decât a pleca din por-
turile nordice. În cazul acesta bieții emi-
granți, ne-având încătrău, trebuie să plă-
tească bani scumpi. O altă apucătură e,
că întreprinderile pentru promovarea cir-
cularii străinilor se ocupă și cu schimbă-
toria de bani și prescurtează pe emigranți.

Interpelantul cere ca acestor abuzuri
să se pună capăt și interpelează pe mini-
strul de interne: dacă are cunoștință de a-
buzurile și ilegalitățile înșirate, și dacă da,
ce intenționează să facă ministrul, ca să
se pună capăt acestor abuzuri, iar cei vi-
novați să fie pedepsiți?

Ministrul Andrassy, nefiind prezent
în dietă, interpeleția i-se va transpune spre
a-o lua la cunoștință și a răspunde.

Fuziunea. De câteva zile miniștrii
Andrassy, Kossuth, Apponyi și Wekerle se
ocupă din nou cu cestiunea fuzionării par-
tidelor coaliției. „Bud. Hirlap“ este infor-
mat, că de oarece miniștrii independenți
fac pendentă fuziunea de rezolvirea ces-
tiunei băncii independente, conferențele în-
tre miniștrii se învârt în jurul acestei
cestiuni.

Parlamentul austriac. Joia viitoare se
va redeschide parlamentul austriac. Parti-
dele se pregătesc deja pentru a lua pozi-
ție față cu declararea programatică ce o
va face în cameră ministrul președinte
Bienerth în numele noului cabinet de fun-
cționari a cărui misiune este de a face
cu puțință cât mai curând formarea unui
nou cabinet parlamentar. Urgent cere ca-
binetul votarea anexiunii și a provizoriului
budgetar. Cu privire la legea anexiunii s'au
ivit oare cari contradicții în tabăra ce-
hică dar se crede că ea totuși va fi ur-
gent votată cu considerație la situația ex-
terioară.

Se vorbește, că Cehii în schimbul
votării proiectului de anexiune ar cere
concesiuni dela guvern. Partidele germane
sunt însă pregătite a-le face cea mai ho-
tărărită opozițiune. Vor fi aduse curând
înaintea camerei și evenimentele triste ale
ciocnirii între Cehi și Germani în Leibach,
Praga etc. Despre convocarea dietei bo-
eme se zice că va putea fi vorba numai
în cazul când, printr'o înțelegere între
Germani și Cehi, Reichsrat-ul va putea să
lucre liniștit.

Ministerul Bienerth și Cehii. La ban-
chetul ce s'a dat în capitala Moraviei no-
ului ministru Ceh în cabinetul Bienerth,
Dr. Czacek, acesta a făcut unele enuncia-
țiuni din cari se pot vedea și cunoaște
imprejurările în cari s'a format cabinetul
actual de funcționari și speranțele ce le
are pentru viitor. În lupta de azi politică
noi Cehii — zice ministrul — luptăm pen-
tru drepturile țărilor coroanei boheme. Nu
voim mai mult decât drepturile noastre
și acestea voim să le aibă în deplină măsură
și cealaltă națiune (germană). Este în pro-
gramul guvernului Bienerth deja anunțat,
că vrea să creeze condițiunile pentru ne-
gocierile în interesul unei înțelegeri reci-
proce. Ca flu al poporului Ceh așa privi de
o fericire dacă ne-ar succede de a do-
bândi o înțelegere dreaptă, bună și cinstită
pentru națiunea noastră cu Germanii. A-

ceasta ar fi și baza unei dezvoltări priincioase a ambelor națiuni pe terenul trebuințelor culturale și politice. În direcțiunea aceasta voiesc să lucrez și de aici încolo. Ce privește actuala poziție a mea, vă asigur, că am intrat în consiliul coroanei la dorința și cu consimțământul deputaților poporului ceh și ca reprezentant al său voiesc să apăr și drepturile sale. De aceea nu mă simt ca ministru al unei partide politice ci ca ministru al întregii națiuni cehice (Foarte bine!) Vă asigur, că voi face tot posibilul, tot ce va fi în interesul națiunii.

Șefii partidelor din Reichstag-ul german au hotărât că după prima cetire a proiectului de reformă financiară a imperiului, să se discute motiunile privitoare la responsabilitatea ministrilor; aceasta spre a da Reichstag-ului ocaziunea să se pronunțe asupra declarațiilor făcute de împărat.

Discursul deputatului Dr. Vaida.

— După protocolul stenografic. —

În ședința de Miercuri, 18 Nov. n. a. c. a luat cuvântul, precum știm, dep. Dr. A. Vaida, rostind un discurs mai lung în contra proiectului bugetar. După ce răspunde pe scurt la unele afirmațiuni ale dep. Teodor Batthyány în ce privește intențiile de împăciuire ale guvernului maghiar și în ce privește tragerea în discuție a regatului român, dep. Dr. Vaida a continuat astfel:

Nu voiesc să intru în polemii în ce privește soarta Maghiarilor din România, nu vreau să fac asemănare între soarta lor și soarta noastră, ci vreau să vă mai spun un episod ce l'am trăit în București. Odată s'a întâmplat de-am agrăit pe vizitiul, în a cărui trăsură ședeam și el mi-a răspuns într-o românească desăvârșită. Am vorbit una-alta, până îmi spune deodată, că el este Maghiar, Săcul, că se află deja dintr'a doua generație în România, dar vorbește perfect ungurește. L'am întrebat: Cum se poate asta, unde ai învățat d-ta ungurește?

Răspunsul a fost: »Eu am învățat ungurește în școala ungurească din București. Dar nu te mână dorul înspre Ardeal?« »Nu, de loc, fiindcă am fost acolo, ca să mă ngrijesc de răndu moștenirii dela tatăl-meu, însă după ce am stat acolo o săptămână, am venit iar îndărăt și nici nu mă mai doresc vreodată acolo, că acolo atâta te zolește pe la judecătorii și solgăbirae, încât eu ca Maghiar mă simt cu mult mai bine aici în România și în lucrurile cetățenești mă simt aici cu totul slobod.«

În ce privește acea mână pacinică ce ne-o întindeți, aceasta, Onorată cameră acum nu-i chestie actuală. Însă peste vreo 10—20 de ani și eu cred, că va fi actuală prietinia română-maghiară. Pentru că împrejurările din monarhie se vor schimba față de trecut. Tocmai acum am ajuns la un însemnat punct al întoarcerii. Slavii în Austria au pus deja mâna pe eghemonie și este numai chestie de timp, ca în Ungaria elementul slav să aibă o influință cu mult mai mare în conducerea politicii, decât acum, așa încât deja de acum nu mai încapă îndoială, că elementul slav va fi în viitor factorul principal în monarhie. Astăzi noi Românii suntem în relațiuni de prietinie cu Slavii, căci luptăm pentru un scop comun. Atunci însă se va schimba fața lucrurilor și se va schimba și soarta noastră, atunci elementul slav, întărindu-se își va arăta puterea nu numai față de noi, ci și față de Maghiari, și atunci elementul maghiar va fi care ne va căuta prietinia, cum ne-o caută azi Slavii și noi pe a Slavilor. Pân' atunci însă cred că e pripit a vorbi despre dreapta prietenească.

Ce privește obiectul propriu al bugetului, este fără îndoială, că dacă cineva asemănă acest buget cu stările faptice ale țării, va vedea, că sunt într'un mare contrast, și-ți vine în minte vorba veche maghiară: sârăcie lucie (czifra nyomorság). Că pe când țara se luptă cu crize economice, sociale, naționale, ba chiar și confesionale, vedem înaintea noastră un buget care trece de un miliard și jumătate; și dacă'l scrutăm mai deaproape vedem, că față de aceasta sumă numai 48.069 de coroane rămân la active.

Arată, că în anul acesta 212.120.565 coroane sunt cheltuieli extraordinare, dintre cari cele mai multe milioane se cheltuiesc pe lucruri, cari nu vor aduce nici un câștig țării, apoi oratorul continuă astfel:

»Care este pricina acestor stări nenorocite, că pe de-o parte cheltuielile țării sunt așa de mari, ear pe de alta ori unde te întorci vezi decădere? Pricina este aceea,

că la noi stăpânesc tot vechi stări de lucruri, la noi încă și-acum își face men-drele sistemul oligarhic. La noi din inițiativă privată nu se poate face nimic, toate statul trebuie să le înceapă și să le subvenționeze, ori apoi statul trebuie să pună bofe în roate tuturor lucrurilor începute de altul. Între astfel de împrejurări nu se poate nădăjdui, ca împrejurările bănești ale țării să se schimbe pe viitor, ba e de prevăzută că tot mai adânc vor decădea.

Tot în starea asta se afla Japonia în 1868. Și acolo stăpâna sistemul oligarhic, și numai la 1868 i-s'a pus capăt. Și Japonia, care economiceste tot așa de puțin se putuse desvolta ca și Ungaria, a luat un avânt mare; întâiul an deja s'a stârșit cu 26 milioane yen valori comerciale și din aceste 5 milioane yen a fost plusul de export. Însă aceste valori s'au dublat deja în cei dintâi 10 ani, și-apoi au crescut într'una așa de tare, încât suma valorilor comerciale ajung azi, după 40 de ani, suma de 600 de milioane de yen.

Ceeace a fost cu putință în Japonia, e cu putință și la noi, dacă se vor schimba stările noastre publice. Însă aceasta schimbare numai dela democratizarea țării o putem aștepta, și tocmai de aceea ar fi fost necesar, ca d-l ministru de interne, încă înainte de-a prezenta proiectul despre dreptul electoral ar fi prezentat un alt proiect, care s'ă fi constat numai dintr'un singur paragraf. Acesta ar fi trebuit să conțină numai atât, că în Ungaria pe viitor tot cetățeanul va avea libertate deplină de intrunire și asociare, astfel că nu va mai fi supus volniciei gendarmerești, abuzurilor solgăbirăești și bunăvoinei ministeriale. Anume, până când cetățenii nu-și vor putea lămurii gândurile, pân' atunci la noi nici-odată nu va înceta acel morb, acea slăbiciune socială, că toate le așteptăm dela stat, și nu ne încredem în puterile noastre de cetățeni. Pân' atunci nu vor dispărea nici acele anomalii, pe cari le arată statistica privitor la emigrare și la mortalitate. Căci, Onorată Cameră, cum stăm în privința asta? În 1906 240.270 de oameni și-au seos pașaport și dintre aceștia 218.229 au luat-o spre America. Mortalitatea la copii de sub cinci ani a fost în medie dela 1901—1905 238.977 sau 45.2% din copii născuți vii.

Că ce'nseamnă asta și ce lovitură elementară e asta pentru țară, nu mai trebuie să desvolt pe larg. Numai asupra sistemului de un copil trebuie să vă atrag atențiunea, și, cred că v'am documentat incontestabil, în ce decadență ne aflăm ca țară și că această decadență contrastează viu cu acea iconă lucitoare, ce ne-o prezintă bugetul.

Onorată Cameră! Ce poate face guvernul în privința asta, ca să se schimbe starea țării: înspre mai bine?

Înainte de toate ar trebui să ia exemplul dela Austria, unde s'a introdus deja dreptul de vot general, egal și secret. Nu-i adevărat, că acolo cestia naționalităților stă mai rău decât la noi, ori că acolo este mai primejdioasă; căci e un mare favor dacă ori ce chestie se tranșează nu afară de parlament, după culise, ci deschis, înaintea țării întregi. Și în Austria există posibilitatea pentru popoare, ca să clarifice cestia națională și socială înaintea parlamentului, ca să se dea expresiune adevăratei voințe a poporului. De altă parte, este imposibil ca noi să nu ținem cont de referințele economice, politice și sociale, cari sunt în Austria. Suntem siliți ca până când există dualismul, să ținem pas cu Austria în privința economică, căci iată cvota an de an se urcă, pe când puterile noastre economice și greutatea noastră specifică tot scade.

Până când în Austria lupta dintre plutocrație și muncitorime s'a diguit în alvia liniștită a parlamentului: la noi lupta cea mare numai după dreptul electoral falsificat se va porni pe de-ântregul atât între muncitorime și capitalul mare, cât și între naționalități și clasele oligarhice. Căci în Austria de tot altcum sunt împrejurările. Acolo industrialismul deja a ajuns un grad înalt de dezvoltare, are deci o mulțime de foculare, u-de se discută aceste cestii, pe când Ungaria e încă în stadiul primitiv al economiei extensive, și de aceea la noi e cu mult mai mare suprafața de frecare dintre singuraticile clase sociale pe de-o parte, și dintre naționalități și clasele privilegiate pe de alta. Tocmai de aceea se prevede deja formațiunea viitorului: pe de-o parte minoritatea de interesați, clasele interesate de oligarhi, pe de altă parte poporul, fără deosebire de naționalitate, își vor sta față în față, căci iată și poporul maghiar este cel puțin atât de atacat în drepturile sale, va fi despoiat tot așa de drepturile sale, ca și populațiunea nemaghiară, dacă va intra în vigoare proiectul de lege al lui Andrassy.

— Brediceanu: Așa este!

— Vajda: Așadară între poporul nemaghiar și cel maghiar apropierea va fi tot mai mare. Pe de altă parte proletarii internaționali și proletarii noștri încă se vor apropia tot mai mult unul de altul. Căci în Ungaria nu există numai proletari industriali; aici trebuie să numărăm între proletarii întreaga clasă agricolă, și înseși pe naționalități, căci noi nu numai în privința economică suntem despoiați de drepturi. (Brediceanu: Așa este!)

Cum vă închipuiți Dvoastră că până stau aceste stări nefirești, țara se va putea desvolta normal în privința economică și politică? Căci doar patrie numai acela are, care nu se simte în țară despoiat de drepturi și asupra. (Brediceanu: Așa este! Folii: Adevărat!)

Cum se poate cere dela majoritatea cetățenilor iubire de patrie, cât timp statul le răpește și cele mai elementare drepturi?

Ar trebui să recunoască acele clase privilegiate, că dacă amintesc cu sinceritate, și nu numai ca ficție interesele țării și iubirea de patrie, iubirea de patrie din partea lor mai ales în acea direcție ar trebui să se manifesteze, că din privilegiile lor să deie pe cale pacinică, legală câteva și pe sama acelora, cari la urma urmelor ei susțin acest stat și-l apără față de inimizii străini. (Brediceanu: Așa este!)

Căci e foarte curios, că tot la aceea se provoacă oratorii claselor privilegiate, că pe baza drepturilor istorice lor le compete conducerea țării și că asigurarea intereselor lor este interes cardinal pentru stat. Nu-i iertat însă să uităm, că nu o mână de oameni, nu o brumă de minoritate a apărât țara în trecut, — dacă locuim a apărât-o poporul țării, fără deosebire de naționalitate. (Brediceanu: Așa este!)

Și dacă această țeară în poziția sa geografică dificilă s'a putut menține o mie de ani, aceasta are s'o multumească înainte de toate poporul, nu oligarhiei. (Brediceanu: Așa este! Lucaciu: Foarte adevărat!)

Onorată cameră! Văd și știu, că această țară nu se va bucura de-o dezvoltare pacinică, normală în cele politice, sociale, economice, naționale, ba chiar nici în cele confesionale, până nu se va afla un bărbat cu voință și convingere tare, care să se prezinte înaintea Coroanei și să îndrăznească a-i spune, că Japonia până la 1868 a fost o țară barbară primitivă ce tânja într-o stare aziatică, până când a venit împăratul Mutsuhito și a pus capăt domniei feudale-oligarhice și a dat posibilitate să se trezească și desvolte puterile ce zăceau în părgăzire în poporul japonez. Ceea-ce a fost adevărat acolo, este adevărat și în Ungaria. Însă ori cât ași căuta, durere nu-l văd aici nici pe Mutsuhito, ca în Japonia, nici pe un Porfirio Diaz, care în 40 de ani a știut transforma Mexicul într'un stat național prin aceea, că a delăturat nevoile administrative, a purtat cu succes lupta în contra corupției și a schimbat concepțiile, sulletul, viața socială a în regului popor. Astfel de bărbat nu văd în țara noastră nenorocită... Până nu vom avea un guvern, carese vadă clar situația — să observe și situația maghiarimii în mijlocul popoarelor ce-o încunjură — până când guvernul nu va pregăti un program bazat pe puterea echității, a dreptății și a democrației, și până nu se va decide să lupte cu toată hotărârea, pân'atunci referințele noastre nu se vor îmbunătăți.

Ce ne privește pe noi, poporul român și popoarele nemaghiare, vedem că în acest proiect multe se îndreptează în contra noastră. Pân'acum n'am avut libertate să înființăm măcar o instituție economică, și acum guvernul începe împotriva noastră o acțiune de pauperizare și expropriare, ceeace adevărește acea sumă de 10 milioane destinată de ministrul de agricultură spre scopuri de colonizare. Oare nu este, d-lor, lucru nedrept, ca poporul nostru să contribuie și el cu bănușii săi la acea sumă, cu care statul să ia acel pământ, care-i este moșia, și s'o deie unor coloniști, cari nu-s din partea locului și nu se pricep la felul cum se face agricultura în acea parte? Căci statul la politica de colonizare nu are în vedere calitatea coloniștilor, ci limba lor maternă. Adevărat, că nu-și ajunge scopul de a promova maghiarizarea sau de a îmbunătăți starea economică a maghiarimii, căci acea maghiarime, cu care se colonizează, foarte ușor cade în păcatul, că, considerându-se de protejatul statului, lasă să-i degenezeze și virtuțile economice ce eventual le-ar avea. Bietul nostru popor dimpotrivă trebuie să poarte lupta economică, în care se întărește și deși sărăcăcios, totuși înaintează.

Ce privește maghiarizarea, în special în Ardeal, a spus-o deja de mult un bărbat Maghiar ardelean, că acolo nu poate trăi nici Maghiar, nici altă nație, ci numai Valahul și mălaiul. Valahul samănă mălaiul, mălaiul îl hrănește pe Valah așa, că la anul Valahul dă iarăși viață mălaiului, și așa merge an de an.

Acest cuvânt fragmentar cuprinde mai mult adevăr economic, decât s'ar putea dovedi cu ori câte date statistice. În codrii Ardealului poporul nostru e datat cu toate năcazurile economice, cu împrejurările fizice, și tocmai asta ne îndreptățește să credem, că dacă împotriva oardelor barbare ne-am putut susține aici 2000 de ani și nu ne-am prăpădit, atunci poporul român este predestinat să se mențină în acest loc, să se desvolte și să trăiască. N'a fost cu puțință, ca barbarii evului mediu și iobăgia să ne nimicească. Credeți D-voastră, că va fi în stare s'o facă asta cabinetul de tranziție al coaliției? Noi nu ne temem de asta și suntem convinși, că pe noi ne așteaptă o mare misiune istorică, și dorim, că aceasta misiune istorică să ne-o împlinim — dacă se poate — în bună înțelegere cu Maghiarii și Slavii, însă dacă nu se poate, atunci nu ne vom descuraja, ci vom lupta mai departe până când vom eși învingători din această luptă mare. În numele partidului naționalist nu primesc bugetul.

Un comunicat oficios sârbesc zice că Joi, reprezentanții Angliei, Italiei, Germaniei, Rusiei și Franciei au făcut reprezentățiuni amicale pe lângă guvernul sârbesc în senzul, că trupele sârbești în interesul bunelor relațiuni cu monarhia vecină, să fie retrase dela graniță, iar formațiunea eventuală de bande să fie împiedecată. Ministrul-președinte a declarat că trupele sârbești nu staționează la graniță și că nu au fost formate bande în Serbia. Guvernul va veghea ca și până acum, ca formarea bandelor să nu poată avea loc. Ministrul-președinte a atras apoi atențiunea asupra măsurilor luate de autoritățile austro-ungare față de Sârbi, precum și față de statul sârbesc. A arătat diferite obiecte de armament aparținând armatei austro-ungare și găsite pe teritoriul sârbesc dovedind evident violarea teritoriului sârbesc de austriaci.

Principele Ferdinand al României la Viena.

La prânzul de gală dat Joi seara la Hofburg în onoarea principelui Ferdinand al României Maj. Sa Monarchul a ținut următorul toast:

»Altețea Regală, permiteți-mi să exprim Alteței Voastre Regale toată plăcerea ce-mi cauzează vizita ce binevoește a-mi face în acest moment. Alteța Voastră Regală a venit aici ca reprezentant al augustului meu prietin. Majestatea Sa Regele României și spre a-mi remite un amabil și grațios mesagiu din partea sa. Mulțumind foarte sincer Alteței Voastre Regale pentru felicitările ce a avut bună-tatea să-mi exprime în propriul său nume cu ocaziunea jubileului meu de 60 de ani de domnie, Vă rog, Altețea Regală, să binevoiti a fi pe lângă Majestatea Sa Regele interpretul profunde mele gratitudini pentru noua dovadă de prietinie ce mi-a dat încredințându-vă misiunea de a-mi aduce urările sale.

Mai rog ca Alteța Voastră Regală să transmită regelui expresiunea sentimentelor mele afectuoase și să-i spună cât de mult regret că starea sănătății sale nu-i permite să vină să mă vadă.

Convins că sunt de acord cu Majestatea Sa Regele considerând petrecerea d-voastră în mijlocul nostru ca o mărturie prețioasă pentru menținerea și desvoltarea excelentelor raporturi așa de fricil stabilite între România și Austro-Ungaria, fac urări călduroase pentru prosperitatea țării vecine și amice, care grație înțelepciunii suveranului ei, ocupă de mult un loc de frunte printre statele Europei.

Urându-vă foarte cordial bunăvenire beau în sănătatea M.M. LL. Regele și Regina României, în sănătatea Alteței Voastre Regale și a Principesei moștenitoare.

Principele Ferdinand al României a răspuns:

»Sunt fericit și mândru a fi primit din partea M. S. Regelui Carol, unchiul meu iubit, misiunea de a prezenta Majestatei Voastre imperiale și Regale expresiunea sentimentelor credincioase, de cari inima sa este plină pentru Majestatea Voastră, precum și urări călduroase cu ocaziunea aniversării de 60 de ani de glorioasă domnie.

Unchiul meu regretă foarte mult că starea sănătății sale îl privează de feri-

cirea de a transmite în persoană sincerele sale felicitări Majestății Voastre imperiale și Regale. Grațioasele cuvinte cu cari Majestatea Voastră asigură pe Rege de sentimentele sale afectoase de preținție pentru dânsul și pentru România, îl vor mișca adânc și vor găsi un răsunet recunoscător în România.

Să-mi permită Majestatea imperială și regală de a-i mulțumi în numele unchiului meu din fundul inimei pentru această nouă și prețioasă dovadă și să primească încredințarea că formăm neîncetat urări călduroase pentru fericirea sa și pentru sănătatea sa care ne este particular de scumpă.

Să binevoiască Majestatea Voastră imperială și regală a primi și expresiunea celei mai profunde recunoștințe ce-i port pentru înalta și rară distincțiune, ce mi-a acordat; gradul cu care m'a onorat, mă leagă cu noi legături de vitează armată imperială și regală și va fi pentru mine amintirea cea mai prețioasă a misiunii ce am putut îndeplini în circumstanțe excepționale pe lângă Majestatea Voastră. Fie ca providența să vă conserve încă mulți ani dragostei credincioaselor sale popoare și să-i dăruiască, precum și casei imperiale și regale, cele mai bogate binecuvântări cerești.

Insuflețit de aceste sentimente rog pe Majestatea Voastră să-mi permită a ridica acest pahar în sănătatea sa. Trăiască Majestatea Sa imperială și regală apostolică!

La prânzul de gală au asistat arhiducii Francisc Ferdinand, Carol Ștefan, vice-președintele Camerei române, d-l Porumbaru și delegații români pentru negocierea tratatului de comerț, ministrul României d-l Mișu cu personalul legațiunii, ofițerii români Cica, Leon, Candiano, Comănescu, ministrul de externe baronul Aehrenthal, ceilalți miniștri comuni ai monarhiei, președintele consiliului d-l Bienert, ministrul ungar Zichy, înalți demnitari ai curții și militari etc., etc. După masă principele Ferdinand și-a luat rămas bun dela Maj. Sa și membrii familiei imperiale.

A. S. R. Principele Ferdinand a primit în decursul zilei pe baronul Aehrenthal într-o audiență de o oră, iar la ora 8.35 seara a plecat la München.

Maj. Sa Monarchul a numit pe regele Carol general de infanterie al armatei austro-ungare, iar pe A. S. Principele Ferdinand șeful regimentului Nr. 96.

STIRILE ZILEI.

— 10 Noemvrie v.

Conferențe publice. Comitetul despărțământului I (Brașov) al »Asociațiunii« a hotărât să inițieze și'n anul acesta conferințe pentru inteligență. Ele se vor ține ca și în anul trecut în sala gimnaziului român din Brașov la orele 6 seara. Publicul e rugat să fie cât se poate de punctual. Înainte de Crăciun vor ține conferințe D-ii: Nicolae Bogdan, profesor, Aurel Ciortea, profesor, Aurel Bănuțiu, directorul artistic al Societății pentru fond de teatru, Ioan Prișcu, preot, Alexandru Bogdan, profesor. *Duminea în 16 Noemvrie st. v. va vorbi D-l Nicolae Bogdan despre proza lui Eminescu.* Ceilalți conferențieri vor trata chestiuni de fizică, teatru, teologie universală și literatură. Intrarea e gratuită.

Teatru românesc în Brașov. D-na Agatha Bărescu-Radovici va da Marți 11/24 Mercuri 12/25 și Joi 13/26 Noemvrie a. c. în sala Redutei trei reprezentații teatrale cu următorul program:

Marți: »Medea«, tragedie în 3 acte de Legouvé tradusă de d-na Aslan. Persoanele: Medea d-na A. B.-Radovici, Creusa d-ra Argeșanu, Regele Creon d-l Stoinescu, Orfeu d-l Popovici, Jason Const. Gh. Radovici, 2 copii — — Doica d-na Stoinescu.

Miercuri: »Phädra«, de Racine traducere de G. Șion. Persoanele: Phädra d-na A. B.-Radovici, Theseu d-l Stoinescu, Hypolit d-l Popovici, Teramen d-l C. Radovici, Aricia d-ra Argeșanu, Ocnona d-na Stoinescu.

Joi: »Sappho«, de Grillparzer traducere de d-na Ventura 5 acte. Persoanele: Sappho d-na A. B.-Radovici, Phaon d-l Popovici, Melitta d-ra Argeșanu, Eucharis d-l Stoinescu, Rames d-l C. Radovici, Un țaran d-l Stoinescu, Popor.

Între acte va declama din diferiți poezi români d-l C. Radovici.

Prețurile: Balcon 2 cor. 60 b., Fauteuil 2 cor. 20 b., Parquett I. 1 cor. 60 b.,

Parquett II. 1 cor. 10 b., Parquett III. 60 b., Galerie 60 b., loc de stat 50 b. Bilete se află de vânzare la librăria A. Mureșianu. Inceputul la 8 ora seara.

Atentatul dela Blaj. »Unirea« scriind despre atentatorii asupra petrei de pe Câmpul Libertății scrie:

»In zori de zi întreg orașul cunoștea vestea revoltătoare: Mâni sacrilege au perforat în taina nopții piatra de pe Câmp și au pus dinamit, ca s'o azvârle în aer. Păzitorul înspăimântat spunea, că a văzut noaptea o ceată de oameni îmbrăcați în haine domnești, cari au tras împușcături de revolvere cănelui care lătra...«

La marele consiliu ce s'a ținut ieri în Viena a luat parte bar. Aehrenthal, cei doi miniștri președenți, ministrul de agricultură Darany și conducătorul ministerului de comerț și agricultură din Austria Dr. Mataja. Pe Kossuth care e bolnav, l'a înlocuit secretarul de stat Sztérényi. Înainte de plecarea din Budapesta ministrul de agricultură Daranyi a avut o conferință cu ministrul Kossuth. Se zice că Kossuth a însărcinat pe ministrul de agricultură să reprezente la conferința din Viena și punctul său de vedere privitor la tratatul comercial cu România. Vom vedea ce va eși din toate.

Răspuns și reflexiuni. Onor. Redacțiune! La rectificarea publicată referitor la »Csárdás în costume românești«, Vă rog, să binevoiți a da loc următoarelor reflexiuni: Țin, a constata, că la petrecerea aranjată sub firma »Crucea roșie« cu pretext filantropic, scopul ascuns — al celor din fruntea comitatului —, a fost de fapt de a demonstra, că în ciuda referințelor și stărilor politice și defavorabile Românilor, totuși Românii sunt gata totdeauna, a face garda plecată a aceluia, cari nu au pentru ei, decât ură și persecuție pe toate terenele vieții românești. Am fost deci și sunt de firma convingere, care o împărtășesc și alți bărbați frunți români din părțile acestea, că la acel »picnic« nu au avut ce căuta reuniunile femeilor române gr. or. și gr. cat. ca atari și nu a avut loc și nici potrivirea costumului românesc. Deci țin de-o greșeală, nu numai jucarea »csárdás«-ului în frumosul nostru costum național, ceea ce însuși stimatele d-voare adevăresc, că de fapt s'a întâmplat, — conced numai din partea unei domnișoare — dar însăși prezentarea la acea petrecere în costum național. Dovadă eclatantă, că cele scrise de mine sunt expresiunea sentimentului și opiniei generale de aici, este neparticiparea »spontane« a majorității covârșitoare a familiilor române din Făgăraș și jur. — B. t.

Printul Ferdinand al României la München. Principele moștenitor al României a sosit aici Vineri dimineață. Principele regent al Bavariei a făcut o vizită Principelui Ferdinand. Apoi Principele moștenitor al României s'a dus la Palat, unde a fost primit de înalții demnitari și de principele regent al Bulgariei, căruia i-a remis noul ordin »Carol I«. Principele Regent a conferit principelui moștenitor al României ordinul »Hubertus«. După amiază a avut loc un mare dineu de curte.

Reprezentanța orașului Brașov va ține Mercuri în 25 l. c. n. o adunare generală ordinară. Între altele sunt la ordinea zilei: alegerea unui inginer al orașului și a unui oficial de cl. III.

Diploma de inginer mecanic la poli-tehnicul din Budapesta a obținut-o în 19 l. c. n. d-l Traian Dragoș, fiul preotului Grigorie Dragoș din Săn-Mărgita (comit. Solnoc-Dobăca).

Promoțiune. Sâmbătă în 21 Nov. a fost promovat de doctor în medicină la universitatea din Budapesta d-l George Crăciun.

— Sâmbătă în 7 Noemvrie st. n. a. c. s'a promovat de Doctor iuris la universitatea din Cluj D-l Ioan Sărdu, originar din Tritul inferior.

Gospodăria la comuna București. Ni se scrie: Actualul primar al Bucureștilor se vede și-a căutat bine oamenii la venirea sa în fruntea comunei. S'a luat de mult dispozițiile trebuitoare spre a fi orașul suficient luminat în centru ca și la mahala, cu electricitate sau gaz aerian; s'a luat măsuri pentru înlesnirea comunicației în cuprinsul orașului; trei linii noi de tramvai sunt în proiect, toate cu electricitate. Ajutorul său Dr. Botescu însă a întrecut toate așteptările prin activitatea sa rodnică și multiplă. A muncit foarte mult, îndeosebi iarna trecută pentru igiena școlărilor și chiar pentru ușurarea stărei lor materiale, a îngrijit de igiena alimentară

publică — în sfârșit ori unde i-s'a dat prilejul de a folosi a folosit. Tot în urma stăruințelor sale s'au pus zilele trecute bazele unei cooperative pentru vânzarea unui lapte sănătos și ieftin în București. A hotărât, făcând apel la generozitatea publicului, să înființeze, în diferite puncte marginase ale orașului, aziluri pentru săraci îndeosebi pentru bătrâni, cari, în timpul iernei mor de frig și de mizerie prin vreo magazie sau cine știe pe unde uitați de lume. Fiecare dintre aceste aziluri va avea o sală mare cu patru-zeci de paturi cu un samovar în care, în mod permanent să fiarbă ceaiul, apoi una mai mică pentru baie. E cea mai frumoasă faptă pe care o fac conducătorii unei comuni, cari își dau seama că sărăcimea trebuie ajutată în suferința ei nu numai în ajutorul sărbătorilor mari...

...De altfel timpul cum s'a pornit, încă de acum, trebuie să îngrijoreze pe cei sărmani, cari, dacă au un camin strămt pentru ei și pentru familia lor numeroasă, n'au însă lemne, n'au îmbrăcăminte și de bună seamă, n'au pâne destulă — și toate acestea lipsesc fiindcă lipsește în primul rând lucrul. M.

Inundațiile din Italia. Știrile sosite din interiorul Siciliei și Calabriei anunță că pagubele pricinuite de furtună sunt cu totul excepționale; mari proprietăți au fost distruse, iar case numeroase prăbușite. Până acum se evaluează victimele din Sicilia la vreo 12 morți și 200 răniți, mai toți țărani.

Reactivarea marelui duce Kiril Vladimirovici. Marele duce Kiril Vladimirovici. a fost reactivat cu rangul de căpitan de clasa II și aghiotant al împăratului.

Carantină contra comunicatelor din Cluj. După ce vedem, că »popa« cel cu pricinileși cu »rămășagurile« nu-și dă pace și vrea să-și continue meseria de plastograf, am luat măsuri stricte ca de aci încolo ori ce fel de comunicat ce ne vine din Cluj, fie cât de scurt ori simplu, și cu privire la care nu ni se dau dovezi neîndoioase că este original și serios, va fi pus la carantină, până ce nu vom avea aceste dovezi. Numai comunicate scrise cu scrisoare de mână cunoscută (nu însă numai subscribe) sau altfel în mod neîndoios documentate, se vor publica imediat.

Telefonul fără sârmă. Din Roma se anunță, că între Monte Mario și la Madeleine, din Sardinia, așa dară la o distanță de trei sute opt kilometri, s'au făcut experiențe cu noul telefon fără sârmă. Experiențele au dat rezultatele cele mai satisfăcătoare.

Din magazinul de lemne al orașului s'au pus în vânzare începând cu ziua de astăzi lemne de fag pentru încălzit.

Rectificare și desmintire. Convocarea publicată în numărul trecut 248 al foaiei noastre cu data Cluj, 14 Nov. v., se desminte în întregul ei, fiind în formă și cuprins cu totul neexactă.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii Femeilor Române din Brașov, convocată pentru ziua de 6/19 Noemvrie, neîntinând numărul recerut de membre, nu s'a putut ține, deci se convoacă din nou adunarea generală ordinară pe ziua de Joi 13/26 Noemvrie la 3 ore p. m. în sala cea mare a gimnaziului român. Rugăm pe On. Doamne membre să participe în număr cât mai mare.

Brașov, 10, 23 Noemvrie 1908.

Maria B Baiulescu,
presidentă.

Numărul jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se poate comanda direct sau prin librării cu prețul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria și 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România și străinătate.

Venitul curat ce va rezulta din desfacerea ediției jubilar, a »Gazetei« se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziaristilor români din Transilvania și Ungaria.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 23 Nov. Regele Saxoniei venind dela vânatoare la Tarwis a sosit la Viena. Regele a fost primit de împărat, căruia i-a exprimat din nou urările sale cu ocaziunea jubileului de 60 de ani de domnie.

Viena, 23 Nov. Vizita marelui duce Mihail la Viena a fost amânată. Ziarele oficiale rusești afirmă, că aceasta amânare s'a făcut din cauza doliului curții imperiale rusești.

Londra, 23 Nov. S'a anunțat comitetului tinăr turc sosirea unei deputațiuni engleze; comitetul tinăr a mulțumit asigurând că deputațiunea se va bucura de o primire călduroasă.

München, 23 Nov. Principele moștenitor al României a plecat la Sigmaringen.

Glume.

Președintele cătră acuzat. — Tribunalul te achită: nu vreau să te mai văz pe aici!

Cel achitat cu un ton binevoitor.
— Mulțumesc domnule președinte; dar asta n'ar trebui să mi-o spuneți mie, ci d-lui jandarm!

— Dragă Mitică, sunt desperat!... E înspăimântător!... Inchipuiește-ți că doctorul mi-a ordonat ca timp de un an de zile să nu mai beau decât lapte...

— Nu te descuraja, amice... Și eu am fost supus la un regim exclusiv lactat timp de opt-spre-zece luni, și am ieșit teafăr...

— Tu?!

— Da... când eram la doică.

Mama (surprinzând pe meditator tocmai când îi sărută fata):

— Cum, nerușinatule, pentru asta-ți plătim?!

Meditatorul (flegmatic): — Ba nu; asta-i gratis doamnă!

Cărți noi.

În institutul de arte grafice »Minerva« au apărut următoarele cărți frumoase:

Titu Maiorescu, »Critice«, Volumul I, preț 1.50 cor.

C. Sandu-Aldea, »Pescar de Islanda« preț 1.50 cor.

Ludovic Daus, »Iluzii« roman 1.50 coroane

Ion Bărescu: »Dor pastiu«. C. 1-50

N. Dunăreanu. »Răsplată« (nuvele). Preț 1.50.

I. L. Caragiale. »Momente, Schițe, Amintiri«. Preț cor. 2.—

Adina Gr. Olănescu. »Cugetări«. Preț cor. 1.50.

Guy de Maupassant. »O viață« (umilol adevăr) traducere de Em. Gârleanu. Preț cor. 2.—

Cor. Moldovan. »Cântarea cântărilor«. Preț cor. 1.—

Caton Theodorian: »Sângele Solovenilor«. Cor. 1.50.

C. Sandu-Aldea: »Sfaturile unui plugar luminat«, cărți cor. 1-a. 50 bani.

Al. Cazaban: »Chipuri și suflata«. Cor. 1.50.

Maria Baiulescu. »Extaz« (poezii). Preț cor. 1.50

M. Sadoveanu. »Dureri înăbușite« ediția II Preț cor. 2.—

M. Eminescu: »Poezii postume«, ediție nouă. Cor. 1.50.

Se pot procura și prin librăria »Gazetei Transilvaniei« în Brașov și a se adăuga la fiecare porto 10 bani.

Cărți nouă sosite la »Librăria Gazetei«:
Din colecțiunea C. Sfetea au sosit 4 numeri.

No. 1 Alexandru »Despot-Vodă« 1 cor. 10 porto.

No. 2 Mihail Eminescu »Proza« 1 cor. 10 porto.

No. 3 C. Negruzzi »Poezii și Teatru« 1 cor. 10 porto.

No. 4 Ioan Sandulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor respons.: Victor Branis.

Hala e încălzită.

Bioscopul APOLO din Budapesta

Strada Vămei.

Luni în 23 și Marți în 24 Noiembrie.

Programa :

- 1. Modelu bine plătit, (tablou humoristic). 2. Datorintele adevăratului cavalier. 3. Un Eremit sicilian. 4. Jocul de cărți întrerupt, (tablou humoristic). 5. Fiul D-lui consilier petrece. 6. Talismanul lui Pierotte. 7. Mătroșul și câinele lui. 8. Piatra de hotar, (dramă). 9. Cine mănâncă bine nu digerează. 10. Cortegiul festiv de Jobileu împărațesc, în 12 Iulie 1908. Numai astăzi și mâine de vâzut.

Tot a doua-zi program nou.

PREȚUL LOCURILOR: Loje (4 persoane) cor. 4.-; Un loc în loje cor. 1.-; Locul I. 80 fil.; Locul II 60 fil.; Locul III 20 fil.; Copii sub 10 ani și soldații plătesc pe locul I și II prețul de jumătate.

Representațiile în zile de lucru dela 6-7 1/2 oare și dela 8-9 1/2 oare. Duminica și sâmbătoarea dela 3-4 1/2 oare; 4 1/2-6 oare; 6-7 1/2, 7 1/2-9 1/2 oare. Bilete se pot lua înainte toată ziua dela D-l I. VICTOR, traficã, Strada Vămii 30. Cerând sprijinul Onor. public semnez cu toată stima

Directiunea.

Bela „Tipografia și Librăria“ A. MUREȘIANU, Brașov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandărie.)

Scriseri literare pentru popor.

„Din lumea basmelor“ de I. T. Mera cu 87 ilustrații originale format octav mare pe 284 pagini. Prețul cor. 3.50 plus 20 bani porto.

N. Iorga „Lupa pentru limba română“, care conține acte și lămuriri privitoare la faptele din Martie 1906 săvârșite în București. Prețul 1 cor. pl. 10 b. porto.

„Serisori și inscripții Ardelene și maramureșene“ de N. Iorga, prof. or. univ. itar. Format cuart mare hârtie fină pe 533 pagini. Prețul cor. 3.50 bani plus 30 bani porto.

De renumitul povestitor Sadoveanu.

„Mormântul unui copil“. Conține următoarele povestiri: Mormântul unui copil. Păcat boeresc. Tu nu iubit. În noaptea anului nou. O povestire de sărbătoare. Străjerul, Cel întâi, Plopul, Paștii. Format octav pe 233 pagini. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“. „In Baltă“ „Cale grea“. „La Cădă“. „La cărciuma lui Triplie“. Schițe din viața dela țără. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „La țerg“, povestire din viața unui țăran. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„Folietoane“ de Stelian Russu cu cuprinsul următor: „O bucurie de Paști“, „La mănăstirea Sinaia“, „Cad Frunzele“, „Căpitanul Ioan“, „La Hunedoara“, „O povestire“, „Lângă Someș“, „La Castelul lui Ioan Huniade Corvin“. Format Octav mare pe 75 pagini prețul 1 cor. plus 10 bani porto.

Sofia Nădejde „Robia banului“ roman 361 pagini, prețul 2 cor. plus 30 bani porto.

„Valuri alinate“, traduse de Coșbuc, după Carmen Sylva. Cor. 1.50 plus 20 b. porto.

A. O. Maior „Biblioteca copiilor“ Vol. I. a apărut în editura „Lucifărului“ ou o poveste inedită scrisă anumec pentru acest volum de Carmen Sylva cu numeroase ilustrații, costă 1 cor. 60 bani plus 10 bani porto.

„Carnetul Roșu“, o interesantă no velă nihilistă, tradusa din germană de Moșul. Prețul cu posta -50 b.

„Caractere morale, esemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popea. Prețul cor. 2.- b. (cu posta cor. 2.40 b.)

Cugete și consideratiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scose din pățania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

„Novele de Senkiwicz“, „Natură și viață“. „Stucă vechi“. „C. Panțu“ o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu po-

vestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Simu. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Noemvrie r. 1908.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Renta de aur, Renta de argint, Bonuri rurale, etc.

Cursul pietei Brașov

Din 24 Noemvrie r. 1908

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Bancnote rom., Argint român, Lire turcesci, etc.

Anunț de licitație.

În 14 și 15 Decembrie st n 1908 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 22 Sept. 1907 până inclusive 9 Noemvrie 1907 și anume: sub numărul 12779-1907 până inclusive cu Nr. 15059-1907, al căror termin au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul Casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericele, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioave, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau încreirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 21 Noemvrie 1908.

[1-3]. Oficiul casei de amanetare din Brașov.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

Financial statement table with columns for 1907 (3 Novembre) and 1908 (25 Octomvrie, 1 Novembre). Includes sections for Activ and Pasiv.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. cat. din Beclean (Bethlen) comitatul Solnoc-Dobâca.

Salariu anual 1000 coroane, cuartir, grădiniță de 1/2 jugăr și quinzenalele prescise prin legea școlastică.

La rugare este de a se alătura a) diploma de calificățiune; b) document despre serviciul de până aci.

Doritorii de a ocupa acest post să și trimită cererile până în 25 Noemvrie st. n 1908 la sediul senatului școlastic gr. cat. din Beclean.

Vor fi preferiți acei cari vor dovedi abilitate în conducerea unui cor.

Beclean, Noemvrie 1908.

Gregoriu Pușcariu m. p. președintele senatului școl.

Ican Cârnu m. p. notar.

Avis!

La societatea cooperativă pentru fabricarea pâinii numită „Traiul“ în Craiova (România) se caută un bun măestru șef (Brodbacker) de prefăritărie Româin, care cunoaște această industrie cu mașini sistematice.

Refe tanții să și adreseze ofertele și certificatele ce posedă la adresa Societatea „Traiul“, Craiova, Str. I. C. Brăteanu Nr. 29. România.

(4112-2)

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul 10 aleri es vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Neptoi.

Cruce seu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-



se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tînturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asmă, aușul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mîncare, receață la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. - În cancelaria mea se află atestate încurse din tôte părțile lumii, cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pöte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de öre-c „Cizsul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficiuș aprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja teftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndesebî

Prețul aparatului mare e 8 cor. Prețul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fôrte slabă.

Expediție din centru și locul de vîndare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Magazin nou!

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am deschis un magazin cu bijuterii d'aur, argint și ciasornice sub firma Th. Kärgelein, Brașov, Strada Porții nr. 57

Vis-à-vis de Librăria „BRASÓI LAPOK“. - Năsuința mea este aceea a câștiga încrederea On. public prin un serviciu solid.

Atelier propriu de reparaturi. Inele de logodnă se pregătesc în cel mai scurt timp după măsură.

Cumpăr aur vechiu, argint și pietri scumpe.